

AANVRAAGDOSSIER BGA-label

VLAAMSE LAURIER

Aanvragende groepering

Vlaamse laurier Vereniging
p/a Geert Devriese
Schewegestraat 6
8750 Wingene
e-mail : laurusinfo@telenet.be

Samenstelling : producenten en handelaars

Productcategorie : product van bijlage II : sierbloemen en –planten.

1. Naam : Vlaamse laurier

2. beschrijving :

De Vlaamse laurier is de verkoopklare laurierboom of -struik van het geslacht *Laurus nobilis* fam.Lauracea en zijn cultivars. De Vlaamse laurier is minimum vijf jaar oud. Een regelmatige symmetrische vormsnoei garandeert een kwalitatief hoogstaande gevulde plant verkrijgbaar in diverse vormen.

De plant heeft een gave stam en mooie groene bladeren vrij van zichtbare residu's.

De plant bevindt zich in het midden van een propere pot, met proper substraat, met een voldoende gietrand en vrij van grondscheuten (bij stammen).

Na 5 jaar hebben de planten minimaal de volgende afmetingen:

- voor piramiden (en piramiden op stam) : 80 cm hoog
- Voor bollen (en bollen op stam) : een min. diameter van 30 cm
- Voor de zuil en bijzondere vormen is de groene oppervlakte bepalend; in geval van zuilen en leivormen dient de hoogte min. 80 cm te zijn; bij spiralen en gevlochten stammen blijft de norm van min. 30 cm gelden.

3. Geografisch gebied

Het productiegebied van de Vlaamse laurier beperkt zich tot de bestuurlijke arrondissementen Brugge, Gent, Eeklo, Roeselare en Tielt in de Belgische provincies West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen. Zie kaart in Bijlage I.

4. Bewijs van oorsprong

De telers van de Vlaamse laurier registreren zich bij de Vlaamse Lauriervereniging, deze registratielijsten vormen de basis voor de controles. De geregistreerde productiebedrijven engageren zich om de Vlaamse laurier te telen volgens de werkwijze vermeld onder 4.5. .

Tijdens de teelt wordt hiervoor per partij laurierplanten een leeftijdsregistratie bijgehouden omvattende : stekperiode (maand en jaar), verpotperiode (maand en jaar) en snoeiperiode (maand en jaar). Deze leeftijdsregistratie wordt bijgehouden tot de planten verkoop klaar zijn en garandeert de toepassing van de teeltmethode en de kwaliteitsnormen.

De planten die aan de kwaliteitsnormen zoals vermeld hieronder voldoen worden gelabeld bij het verlaten van het bedrijf met een duidelijk herkenbaar label met de vermelding 'Vlaamse laurier', het BGA-label, het telersnummer of de telersnaam en de leeftijd van de plant.

5. Werkwijze voor het verkrijgen van het product

De teelt van de Vlaamse laurier

De volledige teelt van de Vlaamse laurier gebeurt in het onder 4.3. afgebakende geografisch gebied.

Het stekken

Men past de stek-van-stek-methode toe waarbij elke plant als moederplant kan fungeren voor de volgende teelt. Op deze wijze ontstaan nakomelingen die klonen genoemd worden en hetzelfde genotype en fenotype bezitten.

Deze teeltwijze verschilt wezenlijk van deze toegepast in het Middellands Zeegebied waar veelal de vermeerdering via zaad wordt uitgevoerd waardoor de morfologische variatie binnen een partij veel groter is.

Het inpotten

De Vlaamse laurier wordt onmiddellijk in pot gestekt of als geworteld stek ingepot.

Tijdens de bewortelingsfase van de stek wordt temperatuurverhoging toegepast. De verdere teelt gebeurt in vorstvrije omstandigheden.

Tijdens de teelt wordt de Vlaamse laurier regelmatig verpot in functie van de pot/plantverhouding, de gerealiseerde groei en de hoeveelheid beschikbaar substraat.

Het eindproduct, de Vlaamse laurier, dient minimaal 5 jaar oud te zijn en zich in een pot bevinden van minimum 5 liter.

De snoei

Essentieel in de teelt is de vormgeving van de plant via verschillende snoeibeurten.

Men maakt daarbij onderscheid tussen winter- en zomersnoei. Zie ook Bijlage II

Tijdens de wintersnoei wordt de vormsnoei uitgevoerd en wordt de plant gevormd. De zorgvuldige vormsnoei zorgt voor een symmetrische plant. Bijlage III

Bij de piramiden worden minimaal vier wintersnoeibeurten toegepast (telkens in de periode november-april); bij de bollen zijn minimaal drie wintersnoeibeurten vereist; bij de zuil en bijzondere vormen varieert dit al naar gelang vorm tussen 3 of 4 wintersnoeibeurten om een verkoopbare Vlaamse laurier te bekomen.

De zomersnoei gebeurt in functie van de groei­kracht en de noodzaak tot kwaliteitsverbetering. De zomersnoei zorgt er voor dat de takken zich goed vertakken en de planten zo hun mooi gevulde vorm krijgen.

De vormsnoei wordt nog steeds manueel uitgevoerd; toekomstige automatisering is enkel toegelaten indien dezelfde plantkwaliteit kan gegarandeerd worden.

Overwinteren

In tegenstelling met de Zuiders landen moeten de telers de Vlaamse laurier beschermen tegen de vorst. Belangrijk is wel dat de planten overwinteren met voldoende ruimte en licht.

Eindproduct

Het eindproduct, de Vlaamse laurier, wordt afgeleverd als een gevulde symmetrisch gesnoei­de plant waarop een zorgvuldige vormsnoei is toegepast. Bijlage IV

De plant heeft een gave stam en mooie groene bladeren vrij van zichtbare residu's.

De plant bevindt zich in het midden van een propere pot, met proper substraat, met een voldoende gietrand en vrij van grondscheuten (bij stammen).

Na 5 jaar hebben de planten minimaal volgende afmetingen:

- voor piramiden (en piramiden op stam) : 80 cm hoog
- Voor bollen (en bollen op stam) : een min. diameter van 30 cm
- Voor de zuil en bijzondere vormen is de groene oppervlakte bepalend; in geval van zuilen en leivormen dient de hoogte min. 80 cm te zijn; bij spiralen en gevlochten stammen blijft de norm van min. 30 cm gelden.

6. Verband

Het verband met het afgebakende geografisch gebied berust hoofdzakelijk op de know-how van de lokale plaatselijke tuinders, opgebouwd doorheen de eeuwen. De faam van de Vlaamse laurier is onlosmakelijk verbonden met de kwaliteit van het product.

Door de nabijheid van de Noordzee geniet het gebied een maritiem klimaat. Voor België geldt dat het klimaat sterk beïnvloed wordt door de warme golfstroom in de Atlantische Oceaan, die ook de Noordzee opwarmt, en de overheersende westelijke tot zuidwestelijke winden.

In tegenstelling met de zuiders landen moeten de telers de Vlaamse laurier beschermen tegen de vorst. Grote en kleine planten worden dan ook allemaal verzameld in grote, ruime serres waarin ze nog volop genieten van het daglicht.

6.1. Het ontstaan van de laurierteelt in de West- en Oost-Vlaamse regio

Dat de streek zich leent voor de laurierteelt vinden we reeds terug in het “Cruydeboek” van Rembert Dodoens uit 1554:

“Die Laurus boomen groeyen overvloedich in Spaengien/ ende in dierghelijcke heete landen. In dese Neerlanden wordt hy in die hoven gheplant ende met neersticheyt tswinters van die coude bewaert/ uutghenomen in Zeelant/ ende ontrent den Zee cant daert souden gront es/ want daer groeyet hy seer wel/ ende en sterft tswinters niet/ ghelijck hy doet daer den grondt suet es.”

In het “Kruydtboek” van De Lobel Mathiass, Antwerpen 1581, wordt de link met Brugge nog duidelijker en wordt bovendien reeds op de stekmethode gewezen.

Lauwerboom

De bloeme vanden lauwerboom is geelachtich groen/maer de rijpe besien zijn swert. De bladers blijven altijts groen/de welcke in tvier gheworpen ghecraeck gheveng/helijck alst sout doet. In heete landen groeyet desen boom vele int wilde:maer in Enghellant ende Nederlant niet dan ghesaeyt. D'ander soorte die graenfens draegt die en wort niet ghesaeyt/ maer set af van ionge scheuten / De welcke in Nederlant inden winter dickwils sterft/ ende niet hoogher dan ghelijck een cleyn boomfen wasset. De ghene die binnen Brugghe groeyet/mach de coude vanden winter verdraeghen/andersins is dien den anderen niet zeer onghelijck. De bladers zijn wat bruynder.

Er werd nog geen onderzoek gedaan naar de oudste geschiedenis van de laurierteelt in het Brugse maar er is bijvoorbeeld sprake van laurier in exportgegevens uit 1590 en van Laurocorinthus, het buitengoed van de familie Laurin (Laurinus) in Sint-Kruis, net buiten Brugge.

In de 17de eeuw kweekte de bloemist Anasthase Vincke te Brugge laurieren. De eerste bloemisten waren hoofdzakelijk tuinmannen in dienst van de handel of de burgerij.

In 1651 werd onder impuls van Mgr Triest, een vermaarde verzamelaar van bloemen en planten, een vereniging van ‘Bloemlievende Gheesten’ opgericht onder de bescherming van de Heilige Dorothea. Later ontstond daaruit de Koninklijke Maatschappij voor Hofbouw en Fruitboomkunde te Brugge. Deze vereniging groepeerde liefhebbers van uitheemse en zeldzame bloemen en planten die onder elkaar planten verkochten en ruilden. De

voornoemde Koninklijke Maatschappij organiseerde van 1825 tot 1899 jaarlijks tuinbouwtentoonstellingen in de stadshallen en de markt van Brugge. Vooral laurieren werden toen aan het publiek voorgesteld. Vanaf 1870 werd de *Laurus nobilis*, vooral de grote exemplaren meer en meer in piramidale vorm, bijzonder populair bij het grote publiek. Zie Bijlage V

In die tijd ontstonden de eerste familiale laurierbedrijven zoals de families Leys (1884), Lambert, Van Eygen en Schrauwen (1895), Coene (1909) en Van Hollebeke (1912). Typisch voor deze cultuur is dat in een aantal families de laurier van generatie op generatie werd verder geteeld zelfs tot vandaag zoals bij de familie Leys, de familie Schrauwen en de familie Van Hollebeke

Voor de eerste wereldoorlog waren er en 100-tal lauriertelers actief met de Vlaamse laurier als hoofdcultuur.

Tijdens de crisis in de 30-er jaren werd de Belgische laurierkwekersbond opgericht (1937) met als doel de belangen van de telers te verdedigen en de toegekende contingenten in de best mogelijke voorwaarden te gebruiken.

Vanaf de jaren '50 nam de buitenlandse handel toe. Het exportcijfer steeg van ruim 520 miljoen BEF (1959) tot bijna 2 miljard BEF (1973).

Het aantal bedrijven nam wel gestaag af zodat er thans nog een 15-tal actief zijn.

6.2. Ontstaan en geschiedenis van de aanvragende vereniging

Op 14 december 1994 werd de laurierwerkgroep opgericht met als doel de kwaliteit te verbeteren, teelttechnische informatie uit te wisselen, proefvoorstellen te formuleren en de promotie gemeenschappelijk aan te pakken.

In 1996 werd een gemeenschappelijk te gebruiken etiket ontwikkeld voor de Vlaamse laurierboom in 4 talen en met de vermelding van de leeftijd.

Dit etiket wordt nog steeds gebruikt door de telers. Zie Bijlage VI

In 2001 werd de werkgroep omgevormd tot de 'Vlaamse Laurier Vereniging'.

6.3 Specificiteit van het product

De lokale know-how van de gespecialiseerde telers maakt van de Vlaamse laurier een top product uit de Vlaamse sierteelt. Hiervoor zorgen een aantal elementen:

- De stekproductie: reeds meer dan 500 jaar worden de laurieren in Vlaanderen gestekt en niet gezaaid. Op deze wijze ontstaan nakomelingen die klonen genoemd worden en hetzelfde genotype en fenotype bezitten. Langdurige en zorgvuldige selectie op de bedrijven zelf heeft er voor gezorgd dat de Vlaamse lauriertelers zeer uniforme planten afleveren. Elk jaar opnieuw selecteert de teler de meest groeizame, de best vertakte en mooi donker groene stekken. Bovendien selecteren ze de planten die het best gedijen in een mild maritiem klimaat. Deze teeltwijze verschilt wezenlijk van de vermeerdering via zaad, hier is de morfologische variatie binnen een partij veel groter. Een Duits tijdschrift 'Möller's Deutsche Gärtner-Zeitung' nr 36 van 1905 beschrijft het belang van het stekken onder de titel 'Die Lorbeerbäume': "Während man zu jener Zeit, als ich in meiner Jugend in belgischen Gärtnereien arbeitete, die Lorbeeren bei der Anzucht abwechselnd ein Jahr auspflanzte und ein Jahr in Töpfen oder Kübeln liess, pflanzt man sie jetzt und schon seit langen Jahren überhaupt nicht mehr aus. Von der STECKLINGSPFLANZE bleiben sie in Töpfen, die bei den jungen dicht beienander stehenden Pflanzen mit Düngererde bedeckt werden. Die REGELMASSIGE RUCKSCHNITT is die grundbedingung um ältere schöne Lorbeeren zu erhalten."

- Na 1 jaar bepaalt de teler, naargelang de groei en vertakkingen, welke planten voor welke snoeivorm in aanmerking komen.
- De teelt in pot: tijdens de teelt wordt de Vlaamse laurier regelmatig verpot in functie van de pot/plantverhouding, de gerealiseerde groei en de hoeveelheid beschikbaar substraat. Het eindproduct, de Vlaamse laurier, is een sierplant van minimaal 5 jaar oud en bevindt zich in een pot van minimum 5 liter.
- De snoei: essentieel in de teelt van de Vlaamse laurier is de vormgeving van de plant via verschillende snoeibeurten. Bovendien zorgen deze snoeibeurten voor de kortere internodien kenmerkend voor de Vlaamse laurier en onderscheidend van vergelijkbare niet gesnoeide planten. Men maakt daarbij onderscheid tussen winter- en zomersnoei, zie 5.
- Combinatie binnen- en buitenteelt: ondanks de eeuwenlange selectie blijft de Vlaamse laurier een plant die vorstvrij moet overwinteren. Dit betekent dat de bedrijven moeten beschikken over grote vorstvrije en klare ruimtes voor de koude periodes en voldoende buitenruimte voor de zomer. Het verplaatsen van de planten gaat ook telkens gepaard met het sorteren op maat en diameter.

De combinatie van het milde klimaat en de lokale know-how zorgen ervoor dat de Vlaamse laurier voldoet aan de beschrijving onder punt 2.

6.4. Faam van de Vlaamse laurier

Op de eerste tentoonstelling van 'la Société d'Agriculture et de Botanique' (later Koninklijke Maatschappij voor Landbouw- en Plantkunde genoemd, organisator van de Gentse Floraliën) te Gent op 29 juni 1809 werd de laurier, *Laurus nobilis*, voorgesteld door de heer Spillebaut.

De Koninklijke Maatschappij voor Hofbouw en Fruitboomkunde te Brugge organiseerde reeds in 1825 tentoonstellingen waarin vooral laurieren aan het publiek werden voorgesteld. Bijlage foto brugge

In de Revue de 'l'horticole Belge et Etrangère' nr 12 van 1886 lezen we : 'C'est par de centaines de mille que dans le monde horticole, surtout en Belgique, à Gand et à Bruges, l'on élève les *Laurus nobilis* de si modeste origine'.

De laurier werd in grote getale geëxporteerd o.a. naar de Russische tsaren die erg verzot waren op deze Vlaamse planten. Bijlage VII

De 11 telers die aan dit project deelnemen brengen momenteel jaarlijks samen ca 105.000 stuks op de markt die als Vlaamse laurier kunnen verkocht worden. Daarvan wordt 90 % geëxporteerd. Het bedrijf Laurica-Plants won in 2005 zelfs de "Golden Bridge" een award voor beste Belgisch export bedrijf.

De prijs van de Vlaamse laurier ligt gemiddeld 30 – 40 % hoger dan van de Zuiderse laurieren.

De Vlaamse laurier vindt nog steeds zijn weg naar Rusland, nieuwe klanten zijn bijvoorbeeld de oelielanden.

Binnen Europa is de Vlaamse laurier zeer gegeerd zowel in aankoop als om te huren. Een greep uit enkele evenementen:

- 900 bomen voor het WK voetbal in Duitsland
- Een doolhof met laurieren voor Tommy Hilfinger in Amsterdam
- Opdrachten voor huwelijksfeesten bijvoorbeeld van LVMH in Chateau d'Yquem of Lakshmi Mittal in Vaux-le-Vicomte. Ook de huwelijken van Prins Filip en Prins Laurent werden opgefleurd met Vlaamse laurieren.
- Vlaamse laurier vindt men ook in de koningshuizen van Denemarken en België; het huis Cartier in St Petersburg, het Veilinghuis Christies in Parijs en de privéwoning van zangeres Madonna in Engeland.

Er wordt bovendien deelgenomen aan de vakbeurzen in Engeland (GAN Trade Show en Four Oaks), Duitsland (IPM Essen), Frankrijk (Salon végétal en Maison et Objets) en Nederland (Garden Future en Fair Trade Aalsmeer). En dit bij elke editie.

Daniël Ost, de bekendste Belgische bloembinder richtte op vraag van de stad Brugge in 2010 een lauriertuin in op de Markt: http://www.360vt.be/vt_lauriertuin/
Resultaat: 80.000 bezoekers. Bijlage VIII

« De kasteelheren, kloosters en geestelijken – de enigen die het zich vroeger konden permitteren om laurieren aan te kopen – blijken nu vervangen door klinkende namen uit de modewereld. Dit is inderdaad een markt die we volop aan het bewerken zijn, beaamt André Devisch. Verder richten we ons vooral tot decorateurs, de nieuwe rijke industriëlen, eigenaars van winkels en horecazaken. Ook steeds meer steden en gemeenten kiezen voor de uitstraling van groenblijvende laurieren. » (West-Vlaanderen Werkt 3 2006)

6.5 De benaming Vlaamse laurier

Het product en de productiewijze is in de loop der eeuwen bijna niet gewijzigd. De naam echter evolueerde mee onder invloed van de geschiedenis van België. De Vlaamse laurier stond in het verleden eerst en vooral bekend als «Brugse laurier», dit bewijzen de teksten van Lobelius en Dodoens uit de 16de eeuw. Nadien sprak men vooral over «Belgische laurier». Vanaf 1996 werken de telers samen zoals gemeld in punt 6.2 rond de benaming Vlaamse laurier of Vlaamse laurierboom. Hiervoor werd een speciaal etiket ontwikkeld, zie bijlagen IX. De vereniging en haar leden gebruiken de naam in alle mogelijke publicaties zoals meertalige onderhoudsbrochure, op websites of op beurzen zoals de Floriade in Nederland, zie bijlagen X.